

Beslutsunderlag C

Styrelsen 2019-10-28

Diarienummer 0051/19

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031 368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Förutsättningar för och konsekvenser av en avyttring av GS Trafikantservice AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Godkänna bilagd rapport avseende förutsättningar för och konsekvenser av att avyttra GS Trafikantservice AB.
2. Föreslå kommunstyrelsen/kommunfullmäktige att mot bakgrund av marknadsförutsättningar och rådande roll- och ansvarsfördelning för kollektivtrafikförsörjning, besluta att service- och tjänsteverksamhet inom kollektivtrafikområdet inte ska bedrivas av Göteborgs Stad.
3. Föreslå kommunstyrelsen/kommunfullmäktige att genomföra en avveckling av GS Trafikantservice AB genom avyttring av aktier alternativt att bolagets verksamhetsområden avyttras.
4. Föreslå kommunstyrelsen/kommunfullmäktige att ge Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB i uppdrag att genomföra beslut i enlighet med punkt 2 och 3 ovan.

Sammanfattning

I budget för Göteborgs Stad 2019 ges Göteborgs Stadshus AB i uppdrag att förbereda försäljning av hela, eller delar av bolag samt mark och fastighetsinnehav inom koncernen.

Av budgeten framgår, under rubriken antalet kommunala bolag ska minska, att *"Göteborgs Stad äger idag ett stort antal bolag. Ägandet innebär i slutändan ett risktagande för göteborgarna och flyttar fokus från kommunens välfärdsverksamheter. Vår grundinställning är att kommunen ska undvika att agera på konkurrensutsatta marknader om inte särskilda skäl finns."*

Styrelsen i Stadshus AB beslutade 2019-06-18, med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget för 2019 och uppdraget avseende försäljning av tillgångar i Stadshuskoncernen, att delprojektet avseende kollektivtrafikkoncernen ska bedrivas med inriktningen att utreda förutsättningar för och konsekvenser av att avyttra GS Buss AB och GS Trafikantservice AB.

Utredning avseende förutsättningar för och konsekvenser av en avyttring av GS Trafikantservice AB utgör bilaga till detta ärende.

Utgångspunkter för rekommendationen att avveckla ägandet av bolaget utgörs av följande:

- Stadshus AB bedömer att det kommunala ägandet av en operativ tjänsteleverantör inom kollektivtrafikområdet inte medför särskilda möjligheter till att tillgodose stadens behov effektiva, miljö- och kvalitetsmässiga tjänster inom trafikområdet. Sedan 2011 ligger ansvar för styrning, finansiering m m hos den regionala kollektivtrafikhuvudmannen, Västra Götalandsregionen.
- GS Trafikantservice AB verkar på en konkurrensutsatt marknad. Den kommunala kompetensen innebär inom vissa områden begränsningar i bolagets möjligheter att delta i upphandlingar. Detta gäller då upphandlaren vill ha tjänster utförda även utanför Göteborg. Detta förhållande bedöms försvåra bolagets möjligheter att växa. En ny ägare skulle kunna innebära bättre förutsättningar för verksamheten.
- Genom en avyttring av GS Trafikantservice bedöms risker som följer av att agera på en konkurrensutsatt marknad undvikas.
- Genom en avyttring/avveckling bedöms resurser kunna frigöras samtidigt som antalet bolag minskas

Stadshus AB kommer att följa Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB i arbetet med att avveckla ägandet av GS Trafikantservice AB.

Ekonomiska konsekvenser

Att genomföra en avyttring av GS Trafikantservice AB medför kostnader för konsultstöd i avyttringsprocessen.

En köparens värdering kommer bland annat göras med utgångspunkt i bolagets substansvärde och genom bedömning av bolagets framtida kassaflöden. Utöver substansvärdet i bolaget prognosticeras ett resultat på cirka 1 mkr de närmaste åren. Fyra av bolagets sex avtal mot Västtrafik AB kommer att löpa ut under 2021 och 2022 och därefter upphandlas på nytt från Västtrafik AB. Resterande avtal löper ut i januari 2024 med möjlighet till förlängning i ytterligare två år.

Barnperspektivet, mångfaldsperspektivet, jämställdhetsperspektivet och miljöperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Konkurrenssituationen för GS Trafikantservice AB:s verksamhetsområden är inte entydig. Konkurrenter kommer från olika branscher beroende på upphandlingars art. Konkurrens kan komma från tåg- och bussoperatörer, väktarbolag, tjänsteföretag inom outsourcing och facility management, bemanningsföretag m fl. Det finns få exempel på bolag liknande GS Trafikantservice AB, bolag med en diversifierad portfölj av avtal riktade mot kollektivtrafikens behov av kringtjänster. Avtalen är i många fall fördelade över olika branscher som exemplifieras ovan.

Samverkan

Information om detta ärende planeras att ges på Koncernfackligt råd.

Bilagor

1. Förutsättningar för och konsekvenser av att avyttra GS Trafikantservice AB

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Förutsättningar och konsekvenser av att avyttra GS Trafikantservice AB

Innehåll

Inledning	2
Verksamhet	2
Bolagets uppdrag och roll.....	2
Bolagets verksamhet och organisation	3
Omvärld och konkurrenssituation	5
Ekonomi.....	6
HR.....	7
Juridik	9
Verksamhetsinnehåll	9
Konkurrenslagstiftning	9
Arkivfrågor	9
Stadshus AB:s samlade bedömning.....	10

Inledning

Denna utredning utgör ett av flera delprojekt inom ramen för uppdraget till Stadshus AB i kommunfullmäktiges budget för 2019 som avser försäljning av tillgångar i Stadshuskoncernen.

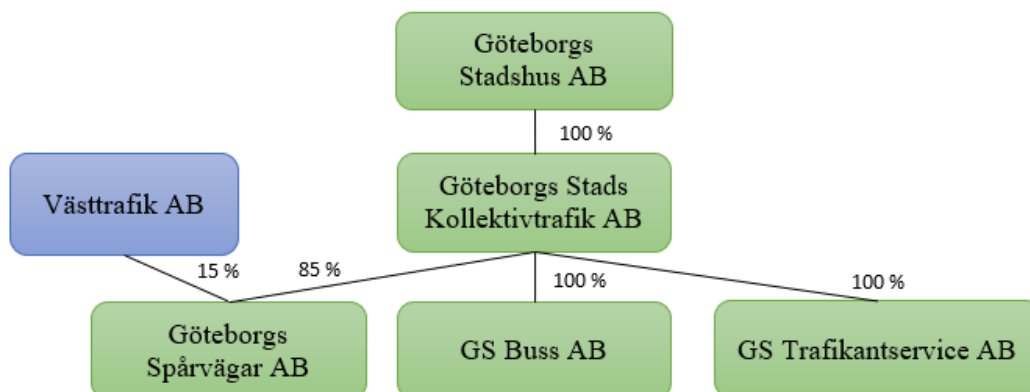
Styrelsen i Stadshus AB beslutade 2019-06-18 att delprojektet avseende koncernen Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB ska bedrivas med inriktningen att för GS Buss AB och GS Trafikantservice AB utreda förutsättningar för och konsekvenser av att avyttra verksamheterna. Stadshus AB beslutade, mot bakgrund av den pågående omorganisationen för spårvagnstrafiken, att Göteborgs Spårvägar AB inte ska ingå i utredningsuppdraget.

Detta ärende utgör utredning avseende GS Trafikantservice AB. Parallellt med utredning gällande förutsättningar för avyttring av GS Trafikantservice AB pågår motsvarande utredning avseende GS Buss AB.

Verksamhet

Bolagets uppdrag och roll

GS Trafikantservice AB ingår i kollektivtrafikkoncernen och är ett helägt dotterbolag till Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB. Moderbolag till Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB är Göteborgs Stadshus AB. Se legal struktur nedan.

För närvarande pågår en omorganisering av kollektivtrafiken tillsammans med VGR/Västtrafik AB. Västtrafik AB direkttilldelar, med stöd av TECKAL-undantagen i upphandlingslagstiftningen, trafikavtalet till Göteborgs Spårvägar AB där Västtrafik AB äger 15 % av aktierna. Verksamheterna i GS Trafikantservice AB och GS Buss AB bedrivs i huvudsak mot avtal som upphandlats i konkurrensutsatta upphandlingsförfaranden från Västtrafik AB.

Bolagets verksamhet utgörs av leveranser mot tjänste- och serviceavtal inom kollektivtrafikområdet. Tjänster och service förknippade med kollektivtrafiken i Göteborg och i övriga Västra Götalandsregionen upphandlas i konkurrensutsatta upphandlingsförfaranden från Västtrafik AB.

Det kommunala ändamålet för GS Trafikantservice AB beskrivs i bolagsordningen enligt följande:

”Det kommunala ändamålet med bolaget är att tillgodose stadens behov av en effektiv, miljö- och kvalitetsmässig kollektivtrafik samt därtill hörande tjänster och produkter inom trafikområdet.

Bolaget ska inte ha till syfte att bereda vinst åt aktieägarna. Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.”

Verksamheten som bedrivs i GS Trafikantservice AB omfattas av kommunallagen. Till skillnad från linjetrafik som bedrivs i Göteborgs Spårvägar AB och GS Buss AB omfattas GS Trafikantservice inte av lag om kollektivtrafik och lag om vissa kommunala befogenheter. Undantag för självkostnadsprincip och lokaliseringsprincip gäller således inte för tjänster och service som tillhandahålls i GS Trafikantservice AB. Detta medför att bolaget inte kan delta i upphandlingar där upphandlaren har ett regionalt perspektiv i större utsträckning än vad rättspraxis kring den kommunala kompetensen medger. Utrymmet för att tex. bedriva verksamhet utanför det geografiska området är mycket begränsat i förhållande till de regelverk som gäller för GS Buss AB.

Västra Götalandsregionen är sedan 2011 regional kollektivtrafikmyndighet vilket innebär att man som kollektivtrafikmyndighet har ansvaret för hur kollektivtrafiken ska styras, byggas ut och finansieras. Kollektivtrafikmyndighetens nämnd fattar alla beslut kring kollektivtrafikens utformning på en strategisk nivå och för dialog med kommunerna angående kollektivtrafikens utveckling. Västtrafik AB, helägt bolag av Västra Götalandsregionen, har myndighetens uppdrag att genom upphandling etablera beslutad kollektivtrafik utifrån beslutat trafikförsörjningsprogram.

Bolagets verksamhet och organisation

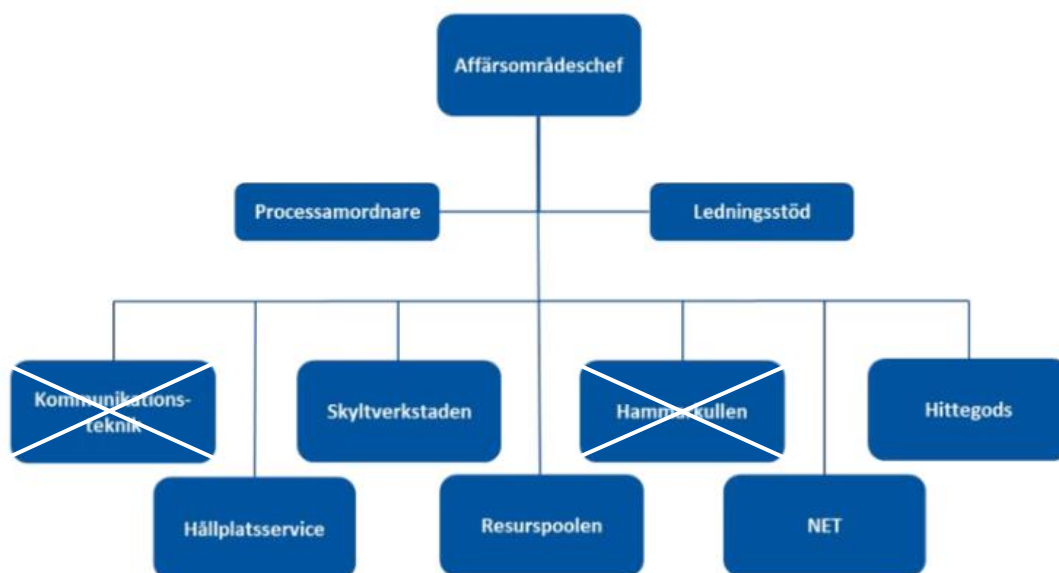
Bolagets verksamhet mot avtal upphandlade av Västtrafik AB består av leveranser på följande avtal.

Avtal	Kund	Avtalstid	Beräknad omsättning 2019 (mkr)
Drift och underhåll av hållplatsutrustning	Västtrafik AB	2015-04-01 – 2020-03-31 möjlig förlängning 2 år	14,2
Hållplatsinformation	Västtrafik AB	2018-04-01 – 2020-12-31 möjlig förlängning 1 år	4,0
Informatörer	Västtrafik AB	2018-04-01 – 2020-12-31 möjlig förlängning 1 år	6,4
Terminalledning NET	Västtrafik AB	2018-02-21 – 2024-01-31 möjlig förlängning 2 år	9,5
Bemanningshantering	Västtrafik AB	2018-02-21 – 2024-01-31 möjlig förlängning 2 år	7,5
Hittegoods	Västtrafik AB	2017-01-01 – 2020-06-30 möjlig förlängning 2 år	3,9

Avtalsområden som bolaget tidigare ansvarat för men som i dagsläget bedrivs av andra leverantörer utgörs av bemanning av västtrafikbutiker, biljettkontroll och tågvärdar. Bolaget bedömde att den kommunala kompetensen ej medgav för bolaget att delta i Västtrafik AB:s nyligen genomförda upphandling av biljettkontroll i regionen.

Bevakning av eventuella kommande upphandlingar sker kontinuerligt. Under förutsättning att samtliga optioner utlöses på befintliga avtal kommer nästa upphandling av dessa avtal sannolikt starta i juni 2021 och berör samtliga avtal förutom Terminalledning Nils Ericsons terminalen och Störningshantering som löper till 2026.

Samtliga avtal som i dagsläget är knutna till enheterna Kommunikationsteknik och Hammarkullen kommer i enlighet med Huvudavtal och Principavtal för organisering av spårvägsverksamheten mellan Göteborgs kommun och Västra Götalandsregionen att flyttas över till Göteborgs Spårvägar AB genom att enheterna Kommunikationsteknik och Hammarkullen flyttas till Göteborgs Spårvägar AB. Se organisationsbild nedan.

Hållplatservice ansvarar för avtal mot Västtrafik rörande drift och underhåll av hållplatsutrustning, hållplatsinformation samt informatörer. Antalet tillsvidareanställda medarbetare uppgår till 16 personer. Vid behov nyttjas timanställda från **Resurspoolen**.

Trafikledningen NET ansvarar för avtal mot Västtrafik avseende terminalledning samt bemanning av Västtrafiks störningshantering. I arbetet ingår att styra trafiken på Nils Ericssons terminalen och att hålla resenärer uppdaterade om trafikläget gällande bussar, spårvagnar, tåg och båtar. Enheten består av 17 tillsvidare anställda, 5 visstidsanställda samt ett stort antal timanställda vilka administreras i **Resurspoolen**.

Hittegods ansvarar för avtalet mot Västtrafik AB rörande hittegods och hanterar kvarglömda föremål från kollektivtrafik inom Göteborg samt Partille och Mölndal. Antalet tillsvidareanställda uppgår till 4 handläggare samt en deltidsanställd enhetschef. Även denna enhet använder timanställd personal från **Resurspoolen**.

Resurspoolen bemannar informatörsuppdrag för Västtrafik och tillhandahåller extrapersonal till flera olika avdelningar inom Göteborgs Spårvägar AB och GS Trafikantservice AB. Enheten består av 1 deltidsanställd enhetschef, 1 ledningsstöd,

4 personalplanerare samt drygt 100 timanställda. Vid hög belastning används två bemanningsföretag som tillhandahåller extra personal. Enheten arbetar som ”underleverantör” till de enheter som ansvarar för avtal mot Västtrafik AB, främst avtal inom Trafikledning NET samt bemanning och störningshantering. Dessutom bistår Resurspoolen Göteborgs Spårvägar AB med extrapersonal vid behov.

Skyltverkstaden tillverkar hållplatsskyltar, bildekors, skyltar och dekaler samt folierar fordon. Enheten är ”underleverantör till främst Hållplatsservice men säljer också tjänster till bolag i Stadshuskoncernen och externa kunder.

Bolaget hyr idag lokaler i anslutning till bussdepå i Majorna. Nuvarande förlängning av avtalet gäller till och med 2020-06-30 och hyresvärden fastighetskontoret har bedömt att det är troligt att hyresavtalet inte förlängs ytterligare. Behov av lokaler finns därmed för Resurspoolen, Skyltverkstaden och Hållplatsservice. Ett arbete bedrivs för att lösa lokalbehovet.

Overhead- och stabstjänster (förutom arbetsledning, mm enligt ovan skiss) köps i dagsläget från Göteborgs Spårvägar AB. Ett projekt bedrivs för närvarande med att skilja ut och överföra stabsresurser till moderbolaget Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB varifrån GS Trafikantservice AB (och GS Buss AB) från och med 2020 kommer att köpa overhead- och stabstjänster. Göteborgs Spårvägar AB kommer att ombesörja sin egen stabsverksamhet åtskild från GS Trafikantservice AB (och GS Buss AB) i enlighet med avtalet om organisering av spårvägsverksamheten med Västra Götalandsregionen där armlängds avstånd mellan bolagen krävs. Det pågående arbetet med att dela upp stabstjänster i koncernen indikerar att GS Trafikantservice AB:s kostnad för stabstjänster inte kommer att öka som en följd av uppdelningen. Tjänsteutbudet kan anpassas till vad bolaget verkligen efterfrågar istället för att schablonmässigt bära del av den tidigare Göteborgs Spårvägar AB:s samlade stabsverksamhet.

IT-system som används i verksamheten nyttjas i nuläget genom licensavtal med Göteborgs Spårvägar AB och externa IT-leverantörer. Även detta område ska i enlighet med samarbetsavtal mellan Göteborgs kommun och Västra Götalandsregionen rörande organisering av spårvägsverksamheten skiljas fysiskt åt. Den pågående utredningen och de samtal som förs med Västtrafik AB rörande fullföljandet av intentioner i samarbetsavtalet indikerar att en fysisk åtskillnad inte är nödvändig. Det viktiga är åtskillnad av information mellan å ena sidan Göteborgs Spårvägar AB och å andra sidan GS Buss AB och GS Trafikantservice AB vilket kan skapas utan fysisk uppdelning. En fysisk åtskillnad av IT skulle medföra såväl investeringar som ökade driftskostnader för bolaget.

Styrelsen i Göteborgs Stads Kollektivtrafik avser att ta beslut om utredning avseende stabs- och IT-tjänster i november 2019 och denna utredning kommer att kompletteras med i samband med kommunstyrelsens beredning av detta ärende.

Omvärld och konkurrenssituation

Konkurrenssituationen för GS Trafikantservice AB:s verksamhetsområden är inte entydig. Konkurrenter kommer från olika branscher beroende på upphandlingars art. Konkurrens kan komma från tåg- och bussoperatörer, väktarbolag, tjänsteföretag inom outsourcing och facility management, bemanningsföretag m fl. Det finns få exempel på bolag liknande GS Trafikantservice AB, bolag med en portfölj av avtal riktade mot

kollektivtrafikens behov av kringtjänster. Avtalen är i många fall fördelade över olika branscher som exemplifieras ovan.

Konkurrens i upphandlingar är hård. Lokaliseringsprincipen i kommunallagen sätter gränser för hur bolaget kan agera på marknaden. Det kommunala ägandet begränsar således verksamhetens möjligheter i situationer där Västtrafik AB upphandlar för områden större än Göteborg.

Den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västra Götaland har tillsammans med Göteborgs Stad, Mölndals Stad och Partille kommun beslutat om ett program med en långsiktig målbild för utvecklingen av kollektivtrafiken i Göteborg, Mölndal och Partille fram till 2035 (Målbild Koll 2035). Parterna håller för närvarande på att arbeta fram en gemensam handlingsplan för åren 2020 - 2024 med förslag till fortsatta prioriteringar ur målbilden, utöver de investeringar som redan är beslutade inom ramen för storstadsavtalet med Sverigeförhandlingen. Handlingsplanen ska upp för beslut i respektive fullmäktige under första halvåret 2020. Ett av målen i trafikförsörjningsprogrammet för regionen är att resandet med kollektivtrafiken ska fördubblas med sikte på 2025 jämfört med 2010. I sin helhet genom olika satsningar syftar programmet till att skapa ökad kapacitet i kollektivtrafiksystemet, kortare resor i stornätet och bättre koppling mellan olika stadsdelar.

Ekonomi

Resultat i sammandrag (mkr)	Bokslut 2018	Prognos aug. 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	82,3	77,8	47,0	47,0	47,0
Kostnader	-78,0	-72,3	-46,0	-46,0	-46,0
Resultat efter finansnetto	4,3	5,5	1,0	1,0	1,0

Resultat efter finansiella poster uppgick för 2018 till 4,3 mkr. Bolaget har i flera år dessförinnan redovisat positiva resultat.

Prognos per augusti för 2019 uppgår i nuläget till 5,5 mkr. Efter en överföring av verksamheterna Kommunikationsteknik och Hammarkullen till Göteborgs Spårvägar AB bedöms intäkterna i bolaget minska 2020 och framåt. Därutöver prognostiserar bolaget att omsättning och resultat påverkas negativt genom minskat utnyttjande av bland annat resursspoolen från Göteborgs Spårvägar AB och Västtrafik AB. Prognoser efter 2021 är osäkra då flera av de befintliga avtalen kommer att löpa ut och upphandlas på nytt av Västtrafik AB under 2021.

Redovisade resultat är inte belastade med räntekostnader då verksamheten inte är finansierad med externa lån.

GS Trafikantservice AB köper i nuläget IT-tjänster och OH-stöd från Göteborgs Spårvägar. Från och med 2020 planeras dessa tjänster att köpas från moderbolaget Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB. Det pågående arbetet med att dela upp stabsverksamheten indikerar inte att bolagets kostnader kommer att öka avseende stabstjänster. En fysisk uppdelning av IT skulle innebära att investeringar krävs och att driftskostnader ökar. Det är dock tänkbart att det inte krävs en fysisk åtskillnad av IT om åtskillnad av information kan säkerställas på annat sätt.

Investeringar (mkr)	Bokslut 2018	Prognos aug. 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Investeringar	0,1	0,0	0,4	0,0	0,0

Investeringar i verksamheten är låga och utgörs av inventarier.

Balansräkning i sammandrag (mkr)	Bokslut 2018
Anläggningstillgångar	0,2
Omsättningstillgångar	69,3
SUMMA TILLGÅNGAR	69,5
Eget kapital	59,4
Obeskattade reserver	-
Kortfristiga skulder	10,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	69,5

Balansräkningen består i huvudsak av omsättningstillgångar där den största posten utgörs av fordringar koncernbolag vilket är likvida medel i koncernbanken. Dessa uppgick per 2018-12-31 till 52 mkr och per 2019-07-31 till 60 mkr.

Eget kapital i bolaget uppgick per 2018-12-31 till 59,4 mkr varav 52,0 mkr är fritt eget kapital, vilka är möjliga att dela ut till Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB inför en avyttring. Bolaget har inga långfristiga lån och soliditeten uppgår 2018-12-31 till 85 %.

Utvecklingen av bolagets historiska ställning och resultat framgår nedan (ur årsredovisning 2018)

(Tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning	82 275	89 022	61 808	54 135	48 414
Rörelseresultat	4 291	13 142	4 514	4 173	9 823
Resultat e finansiella poster	4 290	13 137	4 517	4 195	10 197
Balansomslutning	69 509	78 320	69 203	68 132	73 519
Soliditet ¹	85,4%	71,5%	81,9%	82,3%	76,3%
Avkastning på eget kapital ²	0,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Avkastning på totalt kapital ³	5,8%	17,8%	6,6%	5,9%	14,3%
Medelantal anställda	110	113	92	83	83

2017 flyttades enheten Kommunikationsteknik från Göteborgs Spårvägar AB till GS Trafikantservice AB och förklarar merparten av ökningen i omsättning mellan 2016 och 2017. I övrigt har avtalsvolymen varit oförändrad. I dialog mellan Västtrafik AB och GS Trafikantservice AB sker tillägg till befintliga avtal vilket förklarar merparten av övriga förändringar i omsättning över de ovan redovisade åren.

HR

GS Trafikantservice AB har omkring 160 medarbetare, varav ca 70 är tillsvidare anställda och ca 90 timavlönade. Tillsammans utför dessa personer arbete motsvarande 86 årsarbetare. Inom bolaget finns två verksamheter, bemanning av station Hammarkullen med fyra tillsvidare anställda samt Kommunikationsteknik med 12 tillsvidare anställda, som är föremål för förflyttning till Göteborgs Spårvägar AB. Majoriteten av medarbetarna i GS Trafikantservice AB är servicetekniker, informatörer eller annan form av servicepersonal.

Nyckeltal inom personalområdet utgörs bland annat av följande:

Könsfördelningen i bolaget: 30% kvinnor och 70% män,

Sjukfrånvaron totalt: 5,5%,

Medelålder: 55 år

För GS Trafikantservice AB anses kompetensförsörjningsfrågan inte vara fullt lika kritisk som inom exempelvis bussförarbranschen. Arbetsmiljön för bolagets personal är stundtals utsatt avseende till exempel säkerhet och hot.

GS Trafikantservice AB är medlem i arbetsgivarorganisationen Sobona (tidigare i arbetsgivarorganisationen KFS som numera tillsammans med Pacta bildat Sobona) som också tecknar aktuella centrala kollektivavtal ("Trafikavtalet") och försäkringsavtal för bolaget. GS Trafikantservice AB:s tolkning är att trygghetsåtaganden för omställning gäller, enligt samma villkor som anställda i Göteborgs Stad. Bolaget har därför historiskt valt att inte ingå och omfattas av omställnings- eller trygghetsförsäkring enligt kollektivavtal. Den så kallade anställningstryggheten i Göteborgs Stad har nyligen varit föremål för utredning och ärendet behandlas av kommunfullmäktige 17 oktober 2019. Kommunfullmäktiges beslut i ärendet är i skrivande stund inte känt. Ärendet kan komma att medföra förändrade arbetssätt i arbetsbristsituationer för såväl staden (kommunen) som för vissa bolag. Hanteringen kan då bli en mer strikt tillämpning av bestämmelserna i lagen om anställningsskydd samt gällande kollektivavtal, och då utan den särskilda anställningstryggheten.

Mot bakgrund av den diversifierade verksamheten som bedrivs i GS Trafikantservice AB är det inte helt tydligt vilket kollektivavtalsområde som egentligen är "rätt" vid en granskning av bolaget helt solitärt. Vid en eventuell försäljning är det inte helt uppenbart vem/vilka som kan komma att bli köpare av hela eller delar av bolaget och därmed blir det också svårt att bedöma framtida kollektivavtalsförhållanden.

Aktiva fackliga parter inom GS Trafikantservice AB är arbetstagarorganisationerna Kommunal och Vision. Organisationsgraden hos bolagets medarbetare är relativt hög.

I verksamhetsavsnittet beskrivs ett pågående arbete med att göra åtskillnad mellan de stödfunktioner som å ena sidan ska ge service åt Göteborgs Spårvägar AB och å andra sidan ska ge stöd åt, GS Buss AB och GS Trafikantservice AB. Detta arbete har en tidplan som föreslår beslut av organisering och bemanning per november 2019 och genomförande per 1 januari 2020. Förslaget innebär att moderbolagets stödfunktioner behöver vara bemannade från och med januari 2020 för att kunna ge GS Trafikantservice AB den service som fordras. Det finns således ett samband mellan detta ärende om eventuell försäljning av GS Trafikantservice AB och fullföljande av koncernbildningen enligt samarbetsavtalet med VGR.

Om en försäljning av bolaget i sin helhet sker genom en aktieöverlåtelse aktualiseras inte de arbetsrättsliga reglerna om bland annat verksamhetsövergång.

Reglerna om verksamhetsövergång i 6 b § lagen om anställningsskydd (LAS) kan bli aktuella om delar av verksamheten säljs. I dessa regler finns dock ett antal kriterier, bland annat avseende "bestående ekonomisk enhet" (se t ex AD 1998 nr 121). Om verksamhetsövergång i arbetsrättslig mening aktualiseras blir konsekvensen att

anställningsavtalen övergår, för de arbetstagare som identifieras berörda, till en eventuell köpare med bibehållna anställningsvillkor. Den enskilde medarbetaren har i sådant fall möjlighet att motsätta sig en övergång. Om det som en följd av att en arbetstagare väljer att stanna kvar uppstår övertalighet i det överlåtande bolaget, hanteras det enligt sedvanliga regler för arbetsbrist.

Juridik

Verksamhetsinnehåll

Stadshus AB har inte genomfört någon säljar-due diligence av bolaget som innebär att enskilda avtal och dokument granskats. Detta behöver ske i samband med att bolaget läggs ut till försäljning.

Konkurrenslagstiftning

Ett förvärv av GS Trafikantservice AB medför, med hänsyn till bolagets omsättning, sannolikt inget krav på anmälan till Konkurrensverket då omsättning understiger 200 mkr.

Arkivfrågor

Hantering av allmän handling och arkiv är reglerad bland annat i Tryckfrihetsförordningen, Arkivlagen, Offentlighets- och sekretesslagen och arkivreglementen för Göteborgs Stad. Enligt lagstiftningen är Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB och dess dotterföretag att jämställa med myndigheter när det gäller rätten att ta del av allmänna handlingar samt vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen och arkivlagen. Ett arbete har startats upp inom kollektivtrafikkoncernen i samråd med Regionarkivet (arkivmyndigheten) med att se över arkivfrågan för samtliga bolag i koncernen. Planeringen av en försäljningsprocess måste beakta att allmänna handlingar enligt regelverket inte kan i original säljas och överlåtas till en privat köpare. Vid en försäljning av GS Trafikantservice AB till annan huvudman ska GS Trafikantservice AB i första hand kopiera de handlingar som köparen behöver för att driva verksamheten vidare. Efter överlåtelsen ska originalhandlingar antingen stanna kvar i kvarvarande bolag eller överlämnas i ett ordnat skick till Regionarkivet inom tre månader efter försäljningen. För sekretessbelagda handlingar gäller särskild hantering.

Exempelvis behöver en inventering ske avseende vilka handlingar som en köpare kan behöva för att driva verksamheten vidare, vilka handlingar som finns i analog form och som kan behöva kopieras/scannas samt vilka av dessa handlingar som kan vara belagda med sekretess och som köparen därför inte får ta del av. Sekretessbelagda personalhandlingar, som kan vara av intresse för köparen, kräver medgivande av berörd personal för att få följa med som kopia.

Stadshus AB:s samlade bedömning

GS Trafikantservice AB verkar på en konkurrensutsatt marknad som under flera år präglats av låga marginaler och hög konkurrens. Det kommunala ändamålet med bolaget är att *tillgodose stadens behov av en effektiv, miljö- och kvalitetsmässig kollektivtrafik samt därtill hörande tjänster och produkter inom trafikområdet*. Stadshus AB bedömer att det kommunala ägandet av en operativ tjänsteleverantör inom kollektivtrafikområdet inte medför särskilda möjligheter till att *tillgodose stadens behov effektiva, miljö- och kvalitetsmässiga tjänster inom trafikområdet*. Nyttan som bolaget kan bidra med bedöms inte kunna kopplas till ett kommunalt ägande. Ansvar för och styrningen av kollektivtrafiken ligger sedan 2011 hos Västra Götalandsregionen som är regional kollektivtrafikmyndighet.

En förändrat ägande skulle medföra ökade möjligheter för bolaget genom att kommunallagens begränsningar avseende lokaliseringssprincip inte skulle begränsa vilka upphandlingar som man kan delta i. Bolaget bedömde nyligen att den kommunala kompetensen ej medgav för bolaget att delta i Västtrafik AB:s upphandling av biljettkontroll i regionen. Bolaget har sedan 2014 haft en konstant avtalsvolym mot Västtrafik. Bolaget bedöms inte ha möjligheter att växa väsentligt och nya avtalsområden för bolaget är i dagsläget svåra att identifiera. Merparten av avtalen, om option på förlängning utnyttjas, upphandlas på nytt med nya avtalsperioder från 2022 och 2023.

GS Trafikantservice AB är ett rent driftsbolag utan egna IT-system och utan OH-resurser, utöver arbetsledning m m, vilket möjliggör en avyttring utan särskilda förberedelser organisatoriskt eller inom IT eller OH-resurser. En ny ägare antas vilja inordna GS Trafikantservice AB i egna IT-system och OH-tjänster. Det pågående arbetet med att dela stabsverksamheten i enlighet med samarbetsavtalet med VGR är inte samordnat med avyttringsprocessen. En uppdelning av staber från årsskiftet 2019/2020 bör ske med beaktande av status i avyttringsprocessen.

Stadshus AB konstaterar att bolag motsvarande GS Trafikantservice AB, med motsvarande tjänsteportfölj för kollektivtrafiken, inte är så lätt att identifiera. I anbudssituationer konkurrerar man med olika branscher beroende på upphandlingsområde exempelvis tåg- och bussoperatörer, väktarbolag, tjänsteföretag inom outsourcing och facility management, bemanningsföretag m fl. Intressenter till bolagets samlade verksamhet, eller enskilda avtal, kan finnas från olika branscher.

En avyttring genom att aktier överläts innebär att det arbetsrättsligt inte är fråga om verksamhetsövergång enligt lagen om anställningsskydd. Detta innebär i sådana fall att anställningar följer med bolaget vid en försäljning. I det fall delar av verksamheten avyttras kan regler om verksamhetsövergång bli tillämpliga.

Utredningen har inte funnit några särskilda verksamhetsmässiga eller andra hinder eller omständigheter som skulle försvåra en avyttring eller kräva särskilda förberedelser inför en avyttring av GS Trafikantservice AB.